

Kommunaldirektører: Prisforskel i takster skyldes forskul i serviceniveau

Aktindsigt i kommunernes takster til friplejeboligleverandører for 2022 viser, at prisen varierer markant på tværs af kommuner. Tre ud af fire kommunaldirektører i kommuner med friplejehjem mener, at det skyldes forskul i serviceniveau. Derudover mener hver fjerde, at det skyldes et svært gennemskueligt lovgrundlag, og hver femte mener, at det skyldes forskelle i kommunernes interne kompetencer til at beregne priser.

Når kommunale og ikke-kommunale aktører samarbejder om ældrepleje, sikres borgeren et reelt frit valg og får derfor den bedste kvalitet til prisen. Det er også i tråd med SVM-regeringsgrundlagets ambition om frisættelse og inddragelse af ikke-kommunale aktører.

Forudsættningen for de ældres frie valg er, at der er samme økonomiske vilkår for både kommunale og ikke-kommunale leverandører af ældrepleje. Dansk Erhverv har undersøgt kommunernes takster til friplejeboligleverandører i 2022 gennem aktindsigt i kommunerne. Undersøgelsen viser, at der er store prisforskelle på tværs af kommunerne. I 2022 varierede taksten fra højeste til laveste med knap 900 kr. i døgnet pr. beboer.¹

Dansk Erhverv har derfor undersøgt, hvilke årsager der er til variationen i kommunernes takster ifølge kommunaldirektørerne.

Undersøgelsens hovedkonklusioner

- **Tre ud af fire** kommunaldirektører i kommuner med friplejehjem mener, at variationen i taksterne skyldes forskul i serviceniveau på friplejehjemmene.
- **Hver fjerde** kommunaldirektør mener, at variationen skyldes et svært gennemskueligt lovgrundlag.
- **Hver femte** kommunaldirektør mener, at variationen skyldes forskelle i kommunernes egne kompetencer til at beregne priserne.

Baggrund

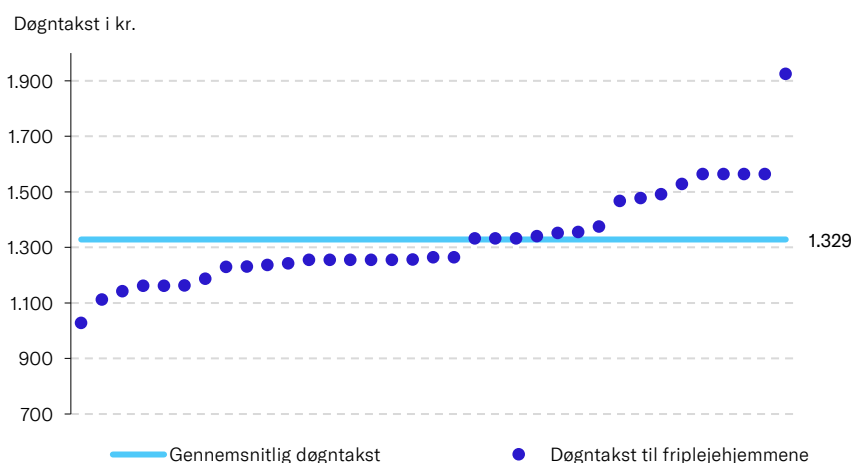
Borgere, der visiteres til en plejehjemsplads, kan frit vælge mellem et privat/selvejende eller kommunalt plejehjem. Hvis borgeren fx vælger et friplejehjem, modtager borgeren ydelser fra friplejehjemmet, og for disse ydelser betaler kommunen en takst til friplejehjemmet.ⁱⁱ

I langt de fleste tilfælde fastsættes taksten til friplejeboligleverandører efter friplejeboliglovens § 32, stk. 2, jf. bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015.ⁱⁱⁱ Det betyder, at kommunen betaler en takst til friplejehjemmene baseret på kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at drive tilsvarende kommunale tilbud. Taksten beregnes på baggrund af både de direkte og indirekte omkostninger. Direkte omkostninger dækker fx over løn til plejehjemmets ansatte, vikarforbrug, køb af råvarer mv. Indirekte omkostninger dækker fx over vedligeholdelsesudgifter, udgifter til administration, forrentning af anlægskapital, afskrivninger på bygninger mv.^{iv}

Friplejehjemmene modtager dermed en takst, der skal afspejle kommunens egne omkostninger til at drive et tilsvarende plejehjem, hvis kommunen selv gjorde det.

For at friplejehjemmene får den rette takst for de plejeydelser, de leverer til borgerne, er det vigtigt, at beregningsgrundlaget er gennemsnitligt og medtager alle de direkte og indirekte omkostninger, der er relevante for taksten. Dansk Erhverv undersøgte i 2022 taksterne til friplejeboligleverandører på den nuværende afregningsmodel. Undersøgelsen viste en markant variation mellem højeste og laveste takst på knap 900 kr. i døgnet pr. beboer, se figur 1.

Figur 1 **Afregningspriser for somatiske pladser ekskl. sundhedsydelser på tværs af 35 friplejeboligleverandører i 2022**

Kilde: Dansk Erhverv pba. aktindsigt fra 23 kommuner.

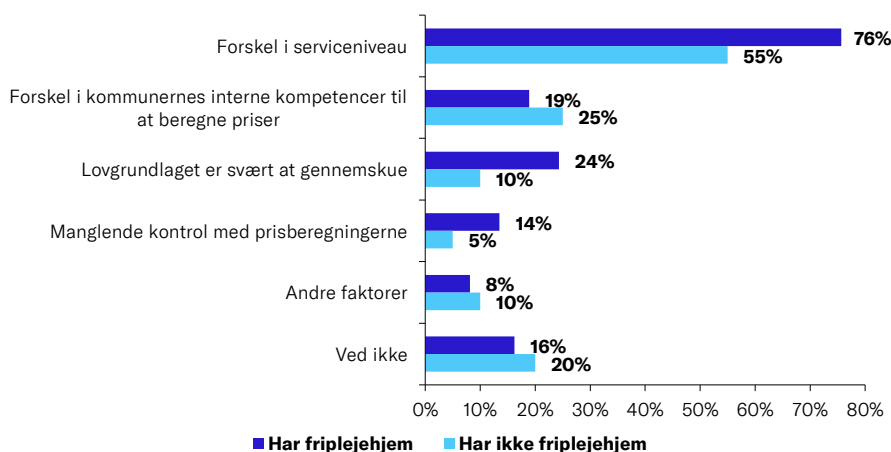
Note: Døgntaksten er angivet for somatiske pladser ekskl. sundhedsydelser og inkl. moms.

Der kan være flere årsager til, at variationen er så stor. Dansk Erhverv har derfor spurgt kommunaldirektørerne, hvilke faktorer de vurderer, at variationen skyldes.

Kommunaldirektører mener, at variationen i takster skyldes forskel i serviceniveau

Langt størstedelen af kommunaldirektørerne mener, at variationen i kommunernes takster skyldes forskel i kommunernes serviceniveau. Det svarer 76 pct. af kommunaldirektørerne i kommunerne med friplejehjem og 55 pct. af kommunaldirektørerne i kommunerne, der ikke har friplejehjem, se figur 2.

Figur 2 **Hvilke af følgende faktorer tror du, at variationen i kommunernes døgn-takster til leverandører af friplejeboliger skyldes?**

Kilde: Kilde: Dansk Erhvervs kommunaldirektørundersøgelse, februar 2023.

Note: n (har friplejehjem) = 37, n (har ikke friplejehjem) = 20. Det er muligt at angive flere svar, hvorfor totalen summerer til mere end 100 pct.

24 pct. af kommunaldirektørerne i kommuner med friplejehjem mener, at lovgrundlaget er svært at gennemskue. Det er derimod kun 10 pct. af kommunaldirektørerne i kommuner uden friplejehjem, der forklarer prisforskellen med et uigennemskueligt lovgrundlag.

19 pct. af kommunaldirektørerne i kommuner med friplejehjem svarer også, at variationen i afregningspriser skyldes forskelle i kommunernes interne kompetencer til at beregne priser. Det svarer tilsvarende 25 pct. af kommunaldirektørerne i kommuner, der ikke har friplejehjem. Et mangelfuldt beregningsgrundlag kan resultere i, at friplejehjemmene ikke får den korrekte takst fra kommunen, fordi ikke alle direkte og indirekte omkostninger er medtaget i beregningsgrundlaget for taksten.

Resultaterne understreger, at variationen i takster til friplejeboligleverandører i vid udstrækning kan have flere forskellige årsager alt efter, hvilken kommune der er tale om. Det viser også, at gennemsigtighed i taksterne både kan opleves som udfordrende for kommunen selv og for friplejeboligleverandørerne.

Om dette notat

Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 8. maj 2023.

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs politik på området kan ske til markedschef, Morten Jung på mju@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6077 eller til politisk konsulent Mette Oxholm på meox@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6065.

Henvendelser angående analysen kan ske til økonom, Christine Sinkjær-Rasmussen på chsi@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6156.

Noter

ⁱ Dansk Erhverv (2022): Tendensen fortsætter: Stor variation i afregningspriser til friplejeboligleverandører.

ⁱⁱ Taksten kaldes også for en afregningspris eller døgntakst. Dansk Erhverv anvender "taksten" som udtryk for, hvad en plejehjemsplads koster i døgnnet pr. beboer. I denne undersøgelse er der tale om takster leveret efter serviceloven.

ⁱⁱⁱ Fripnejeboliglovens § 32 stk. 1 og stk. 2

^{iv} Kilde: Vejledning om afregning af friplejeboligleverandører, Afsnit 8, s. 12-13: <https://www.retsinformatio.n.dk/api/pdf/196548>